



Κλιματική αλλαγή... καθ' οδόν προς την Κοπεγχάγη

Η νέα συμφωνία η οποία θα αντικαταστήσει το Πρωτόκολλο του Κιότο, η ισχύς του οποίου εκπνέει στο τέλος του 2012, αναμένεται να συναφθεί το Δεκέμβριο του 2009, στη διάσκεψη του ΟΗΕ για το κλίμα στην Κοπεγχάγη. Προκειμένου η αύξηση της θερμοκρασίας να μην υπερβεί τους 2°C, θα χρειαστεί να αυξηθεί ουσιαστικά η χρηματοδότηση των αναπτυσσόμενων χωρών από τις ανεπτυγμένες και από τους πολυμερείς οργανισμούς, για να ενισχυθούν έτσι ώστε να καλυφθεί η συμμετοχή τους στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Οι προτάσεις της Επιτροπής που περιλαμβάνονται σε σχετική ανακοίνωση¹, προβλέπουν τη δημιουργία αγοράς ανθρακικών εκπομπών που να εκτείνεται στις χώρες του ΟΟΣΑ, μέχρι το 2015, καθώς και

καινοτόμων πηγών διεθνούς χρηματοδότησης, με βάση τις εκπομπές των χωρών και την ικανότητά τους να δαπανούν.

Ο στόχος της Κοπεγχάγης

Η ΕΕ επιδιώκει τον περιορισμό της υπερθέρμανσης του Πλανήτη στους 2°C μέχρι το 2050, σε σύγκριση με τα προ της βιομηχανικής εποχής επίπεδα, καθώς υπάρχουν ισχυρά επιστημονικά στοιχεία από τα οποία προκύπτει ότι, πέρα από το όριο αυτό, η κλιματική αλλαγή θα γίνει επικίνδυνη. Έτσι, η συμφωνία της Κοπεγχάγης θα πρέπει:

- αφενός, να ορίζει παγκόσμιους στόχους μείωσης των εκπομπών και,
- αφετέρου, να αποτελεί τη βάση για την ενίσχυση της ικανότητας προσαρμογής των χωρών στην κλιματική αλλαγή.

Επιμέλεια:

Δρ. ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΘΕΟΧΑΡΗ

Για να περιορισθεί η άνοδος της θερμοκρασίας στους 2°C, οι παγκόσμιες εκπομπές πρέπει να έχουν κορυφωθεί πριν από το 2020 και στη συνέχεια, έως το 2050, να μειωθούν τουλάχιστον κατά 50% σε σχέση με τα επίπεδα του 1990. Για να επιτευχθεί αυτό, πρέπει να αναλάβουν δράση τόσο οι ανεπτυγμένες, όσο και οι αναπτυσσόμενες χώρες.

Οι ανεπτυγμένες χώρες πρέπει να διαδραματίσουν ηγετικό ρόλο, μειώνοντας τις συλλογικές εκπομπές τους, μέχρι το 2020. Η ΕΕ έχει δώσει το παράδειγμα δεσμευόμενη να μειώσει τις εκπομπές κατά 30% εάν οι υπόλοιπες ανεπτυγμένες χώρες δεσμευτούν για συγκρίσιμες περικοπές και έχει ήδη λάβει μέτρα για να μειώσει τις εκπομπές της κατά 20%. Στην ανακοίνωση προτείνονται συγκεκριμένες παράμετροι ώστε να εξασφαλιστεί ότι οι εθνικοί ειδικοί στόχοι θα συνεπάγονται συγκρίσιμη ένταση προσπάθειών. Όλες οι χώρες του ΟΟΣΑ, τα κράτη - μέλη της ΕΕ, οι υποψήφιες για ένταξη στην ΕΕ χώρες και οι πιθανές υποψήφιες χώρες, πρέπει να αποδεχθούν να επιδιώξουν ειδικούς στόχους για τις εκπομπές.

Οι αναπτυσσόμενες χώρες, με εξαίρεση τις φτωχότερες, πρέπει να συγκρατήσουν την αύξηση των εκπομπών τους και να τις διατηρήσουν, μέχρι το 2020, σε επίπεδα κατά 15-30% χαμηλότερα εκείνων που προβλέπει το σενάριο της διατήρησης της υφιστάμενης κατάστασης. Η προσπάθεια αυτή πρέπει να συμπεριλάβει ταχεία μείωση των εκπομπών που οφείλονται στην αποψίλωση των τροπικών δασών. Οι εν λόγω χώρες πρέπει να δεσμευτούν να υιοθετήσουν, μέχρι το 2011, αναπτυξιακές στρατηγικές χαμηλών επιπέδων ανθρακικών εκπομπών, που να καλύπτουν όλους τους βασικούς κλάδους εκπομπής. Οι στρατηγικές αυτές θα αξιολογούνται μέσω ενός νέου διεθνούς μηχανισμού, ο οποίος θα συνδυάζει τις προτεινόμενες δράσεις με την κατάλληλη εξωτερική στήριξη.

Ανάπτυξη με χαμηλά επίπεδα ανθρακικών εκπομπών

Για να μειωθούν οι εκπομπές, οι παγκόσμιες καθαρές πρόσθετες επενδύσεις μπορεί να πρέπει αυξηθούν το 2020 σε περίπου 175 δις. ευρώ ετησίως, σύμφωνα με ανεξάρτητες εκτιμήσεις. Πάνω από το μισό περίπου από το ποσό αυτό θα χρειαστεί να διατεθεί σε αναπτυσσόμενες χώρες. Μέχρι το 2020, οι δράσεις στις χώρες αυτές θα έχουν ως επί το πλείστον χαμηλό κόστος –ίσως ακόμη και να αποφέρουν οφέλη– και θα πρέπει να χρηματοδοτηθούν από εγχώριους πόρους. Η διεθνής χρηματοδοτική στήριξη δράσεων που υπερβαίνουν τις δυνατότητες μιας χώρας θα πρέπει να προέλθει από πηγές όπως τα δημόσια κονδύλια και οι διεθνείς μηχανισμοί.

Η συμφωνία της Κοπεγχάγη πρέπει επίσης να διαμορφώσει ένα πλαίσιο που θα βοηθά τις χώρες να προσαρμοστούν στην αναπόφευκτη κλιματική αλλαγή. Όλες οι χώρες, ανεπτυγμένες και αναπτυσσόμενες, πρέπει να υποχρεωθούν να καταρτίσουν εθνικές στρατηγικές προσαρμογής. Πρέπει να στηριχτεί η προσαρμογή των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών.

Η ΕΕ πρέπει να διερευνήσει δυνητικές καινοτόμους πηγές διεθνούς χρηματοδότησης, με βάση

την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» και την ικανότητα αποπληρωμής. Τα κράτη - μέλη της ΕΕ θα μπορούσαν επίσης να χρησιμοποιούν μέρος των μελλοντικών τους εσόδων από τον πλειστηριασμό δικαιωμάτων εκπομπών βάσει του Συστήματος Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών (ΣΕΔΕ) της ΕΕ, για να στηρίξουν τις αναπτυσσόμενες χώρες.

Παγκόσμια αγορά ανθρακικών εκπομπών

Η ΕΕ πρέπει να επιδιώξει να δημιουργήσει, μέχρι το 2015, μια αγορά ανθρακικών εκπομπών που να εκτείνεται στις χώρες του ΟΟΣΑ,

των αναπτυσσόμενων μικρών νησιωτικών χωρών, που είναι πιο ευάλωτες, χρειάζεται μεταρρύθμιση. Στην περίπτωση των προηγμένων αναπτυσσόμενων χωρών και των πολύ ανταγωνιστικών κλάδων της οικονομίας, πρέπει να αντικατασταθεί από μηχανισμό κλαδικών πιστωτικών μορίων και συστήματα επιβολής ανωτάτων ορίων και εμπορίας.

Ο Σταύρος Δήμας, Επίτροπος αρμόδιος για το Περιβάλλον, δήλωσε σχετικά: «Η αντιμετώπιση των αιτιών και των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής θα απαιτήσει σημαντικές ιδιωτικές και δημόσιες επενδύσεις τις επόμενες δεκαετίες, ω-

Ειδικοί στόχοι και δράσεις

συνδέοντας το δικό της ΣΕΔΕ με άλλα ανάλογα συστήματα επιβολής ανωτάτων ορίων και εμπορίας, προκειμένου να μετριάσει τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και να συγκεντρώσει κονδύλια για την καταπολέμησή της. Η αγορά αυτή πρέπει να επεκταθεί μέχρι το 2020 στις μεγάλες αναδυόμενες οικονομίες, με στόχο τη δημιουργία μιας παγκόσμιας αγοράς ανθρακικών εκπομπών.

Ο μηχανισμός καθαρής ανάπτυξης που προβλέπεται από το Πρωτόκολλο του Κιότο στην περίπτωση

στόσο το κόστος των εν λόγω επενδύσεων θα είναι παρασάγγας μικρότερο απ' ό,τι αν αφεθεί η κλιματική αλλαγή να συνεχίσει την καταστροφική πορεία της. Το ευρωπαϊκό σχέδιο για την ανάκαμψη της οικονομίας και τα ανάλογα μέτρα που λαμβάνονται διεθνώς για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης προσφέρουν την ευκαιρία να προωθηθούν οι αναγκαίες επενδύσεις στη μείωση των ανθρακικών εκπομπών και, ταυτόχρονα, να τονωθούν η οικονομική μεγέθυνση, η καινοτομία και η δημιουργία θέσεων εργασίας. Για να επιτευχθεί όμως συμφωνία στην Κοπεγχάγη, είναι ζωτικής σημασίας η εξεύρεση και άλλων χρηματοδοτικών λύσεων. Η παρούσα ανακοίνωση συμβάλλει καθοριστικά στο σκοπό αυτό, με τη διατύπωση ολοκληρωμένης σειράς προτάσεων για την αύξηση των οικονομικών μέσων και των επενδύσεων».

Τα επόμενα βήματα

Η ανακοίνωση απευθύνεται στο Συμβούλιο, στο Κοινοβούλιο και στα συμβουλευτικά σώματα, ενώ το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αναμένεται να ανταποκριθεί μέσα στο Μάρτιο.



1. COM(2009) 39 Towards a comprehensive climate change agreement in Copenhagen